

вання. Врахування цих характеристик дає змогу дослідити специфіку ситуації з бідністю в кожному регіоні, а також здійснити прогнозні оцінки щодо майбутнього розвитку подій. Поглиблене дослідження чинників формування регіональної бідності може стати дієвим інструментом як при визначенні напрямів загальнодержавної політики щодо

подолання бідності, так і при розробці регіональних програм соціально-економічного розвитку.

In the article the analysed regional differentiation after the basic indexes of poverty and the factors of forming of regional disproportions are certain in a situation with poverty.

Севастьянов Р.В.

ОСОБЛИВОСТІ БЕЗРОБІТТЯ В ЗАПОРІЗЬКОМУ РЕГІОНІ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОДОЛАННЯ

В роботі розглянуто ключові проблеми працевлаштування в Запорізькій області. Наведено регіональні особливості використання трудових ресурсів. Запропоновано основні напрямки подолання проблеми безробіття.

Трудові ресурси Запорізької області мають важливе значення для економічного розвитку регіону. Кількість населення становить по різних оцінках 2 млн. осіб, що складає близько 4 % загальної кількості населення України. В області налічується: 20 районів, 14 міст, у тому числі 5-обласного підпорядкування, 23 селища міського типу, 263 сільради, 920 сільських населених пунктів. Віковий склад населення області, зафіксований Всеукраїнським переписом населення, відобразив ставу тенденцію зменшення частки дітей у загальній кількості населення поряд із суттєвим підвищенням долі осіб у віці старшому за працездатний, що значно ускладнює сучасну демографічну ситуацію в області (як і в цілому по Україні), і зумовлює наростаюче постаріння населення. В місті Запоріжжя рівень працевлаштування є досить високим – 56,4% проти 38,1% по області та 36,4% по країні. На обліку у державній службі зайнятості станом на 1 серпня 2006 р. перебувало 31,8 тис. не зайнятих трудовою діяльністю громадян. Рівень зареєстрованого безробіття за 2006 рік в середньому становить 2,6% середньорічної чисельності населення працездатного віку.

В місті Запоріжжя рівень безробіття складає 0,8 % що в 4 рази менше ніж в середньому по області (2,9 %). В регіоні має місце стійка тенденція до збільшення сільських жителів, що стоять на обліку у службі зайнятості. В 11 районах рівень безробіття пере-

вищує середній по області. У Василівському, Акимівському, Новомиколаївському, Токмакському та Чернігівському районах він складає від 9 до 20 відсотків (вважається, що рівень безробіття 6–7 відсотків є критичним). Окремою проблемою вже багато років є місто Степногірськ в якому рівень безробіття є катастрофічним. Однією з характерних рис є сімейне безробіття.

Розподіл працевлаштованого населення за основним джерелом засобів існування у Запорізькій області наведено в *таблиці 1*.

Необхідно шукати ефективні шляхи подолання сільського безробіття. Для цього необхідно доносити інформацію для орієнтації безробітних на самостійну зайнятість, активізації їхньої підприємницької ініціативи.

Наприклад, безробітним на заочаткування власної справи торік одноразово виплачено понад 220 тис. грн., за I півріччя цього року – близько 70 тис. грн. Усі, хто отримав такі виплати, спочатку навчалися на курсах, а потім захищали свої бізнес-плани. Більшість із них успішно займаються обраною справою: займаються торгівлею, вирощують кролів, свиней, курей, ремонтують автотранспорт земляків, шиють одяг, пасічкують, займаються городництвом. Також спостерігаються проблеми у тому, що населення намагається здобути професії, в яких переважає інтелектуальна праця. В той час, як зараз існує велика кількість вакансій «робочих» професій, таких як електрогазозварювальник, тракторист, продавець, будівельник та ін.

Зараз існує велика кількість вакансій «робочих» професій, таких як електрогазозварювальник, тракторист, продавець, будівельник та ін

Розглядаючи проблему безробіття та соціальної невдоволеності можна відзначити такий специфічний аспект як торгівля людьми. Більшість досліджень показує, що основною причиною поширення торгівлі людьми є нестача робочих місць, проблеми з працевлаштуванням в Україні.

З метою впровадження тендерної рівності у суспільстві на рівні місцевої влади необхідно сприяти зростанню професійної мобіль-

ності жінок: організувати їх професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації відповідно до потреб ринкової економіки. Також необхідно збирати інформацію про інвалідів, які потребують сприяння у працевлаштуванні та забезпечити створення підприємствами, організаціями та установами робочих місць для їх працевлаштування

Важливого значення набуває питання підготовки кадрів, перехід до контрактних

Таблиця 1

Розподіл працевлаштованого населення за основним джерелом засобів існування та віковими групами у Запорізькій області на 1.07.2006

	Всього населення	Із загальної чисельності - населення у віці			
		молодшому за працездатний	працездатному	старшому за працездатний	14-27 років
Все населення	1926810	330132	1130034	466444	398596
зайняті на підприємстві, в організації, установі, селянському (фермерському) господарстві	590144	48	557465	32629	108387
зайняті у окремих громадян	29918	19	29658	241	9090
зайняті на власному підприємстві	11024	-	10853	171	1379
зайняті на індивідуальній основі	21399	5	21196	198	3499
зайняті у власному селянському (фермерському) господарстві	2421	-	2315	106	270
зайняті на сімейному підприємстві без оплати праці	1212	-	1195	17	261
зайняті в особистому підсобному господарстві	47221	2	45469	1750	8288
ті, що отримують прибуток від власності	6078	-	5649	429	812
пенсіонери	490848	2604	60723	427519	4212
стипендіати	9894	748	9146	-	9803
ті, що отримують допомогу (крім допомоги по безробіттю)	11006	2278	8669	59	4269
навчаються	1629	1178	451	-	662
не навчаються	8396	119	8218	59	3607
ті, що отримують допомогу по безробіттю	24384	-	24375	9	4952
ті, що мають інший вид державного забезпечення	21825	3671	16943	1211	9363

навчаються	3819	2856	963	-	1633
не навчаються	17435	244	15980	1211	7730
ті, що знаходяться на утриманні інших осіб	597527	320745	274685	2097	220667
навчаються	309123	222894	86229	-	141839
не навчаються	203653	13100	188456	2097	78828
ті, що мають інше джерело засобів існування	61373	-	61368	4	13250
навчаються	1025	-	1025	-	750
не навчаються	60347	-	60343	4	12500
ті, що не вказали основне джерело засобів існування	536	12	325	4	94
одне джерело засобів існування	1761691	319048	1041955	400683	361980
два джерела засобів існування	155546	10892	82858	61796	35263
три джерела засобів існування і більше	9037	180	4896	3961	1259
ті, що не вказали жодне джерело засобів існування	536	12	325	4	94

стосунків в мережі вузівської і професійно-технічної підготовки кадрів, що викликано зростанням вартості професійної підготовки та рівнем розвитку підприємництва. Доцільно розвивати практику одночасної підготовки за кількома спеціальностями, яка дозволить значно підвищити конкурентоспроможність спеціалістів. Поряд з розвитком та розширенням державних форм підготовки кадрів, держава має стимулювати госпрозрахункові навчальні заклади, створювати пільгові умови для утворення індивідуальних, кооперативних та інших професійно-навчальних структур, що дозволить збільшити джерела фінансування системи кадрової підготовки за рахунок залучення коштів недержавного сектора, а також особистих заощаджень населення. Забезпечення ефективної зайнятості населення є важливим елементом соціального захисту. Вступ економіки нашої країни у ринкові відносини супроводжується зниженням рівня зайнятості, внаслідок чого різні групи населення стикаються з проблемами працевлаштування. Тому держава зобов'язана всіма засобами сприяти повній продуктивній та вільно обраній зайнятості, спрямованій на виявлення існуючих та створення нових робочих місць.

Процес глобалізації зумовлює копіювання економічних, соціальних та політичних процесів, тобто те, що відбувалося і відбувається в країнах-лідерах, неодмінно відбується з невеличкими варіаціями і в усіх інших країнах. Для усвідомлення проблеми і запропонування шляхів її вирішення як в Запорізькому регіоні, так і в країні в цілому необхідно усвідомити що сільське господарство взагалі є збитковою галуззю економіки і потребує державної підтримки у різних її вимірах (в тому числі стимулювання роботи приватних фермерських господарств); сільське господарство є високотехнологічною галуззю виробництва з низьким рівнем зайнятості, і не може вирішувати проблему працевлаштування безробітних на рівні регіону; сільська місцевість є переважно територію проживання осіб, які працюють у крупних промислових містах, або зайняті на селі у сфері послуг, тобто не є працівниками сільського господарства.

Окрім вищезгаданих шляхів подолання цього кризового явища можна виділити необхідність інвестиційний розвиток сімейних підприємств, зеленого та етнофольклорний туризм.

In work the key problems of employment are considered in the Zaporozhian region. The regional features of the use of labour resources

are resulted. Basic directions of overcoming of problem of unemployment are offered.

Сисак Л.І.

МОДЕЛЬ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ МАКРОПОКАЗНИКІВ РІВНЯ ЖИТТЯ НАСЕЛЕННЯ І ВИРОБНИЦТВА

У статті розглянуто імітаційну модель взаємозв'язку макропоказників життєвого рівня населення і виробництва в умовах ринкової економіки.

Ключові слова: імітаційна модель, життєвий рівень населення, виробництво, попит і споживання.

I. Вступ. В умовах ринкової економіки побудова імітаційних моделей, які відображають складні соціально-економічні процеси розвитку, як правило, починається із простих і узагальнених варіантів, які ускладнюються в процесі роботи. Не є виключенням в цьому плані й імітаційна модель системи взаємозв'язку макропоказників виробництва і рівня життя населення. Задача прийняття управлінських рішень для забезпечення такої збалансованості є багатокритеріальною [2] і або не має аналітичного розв'язку, або ж його знаходження є надто складним.

Методи імітаційного моделювання дають можливість широко використовувати математичний апарат і обчислювальну техніку для експериментального дослідження динаміки процесів в таких складних системах, де практично неможливо здійснити «натуральний» експеримент.

В сучасних умовах можна виділити низку проблем, які доцільно було б вирішувати шляхом експериментального дослідження. До таких проблем слід віднести дослідження процесу координації структурних змін виробництва і споживання в ринковій економіці.

II. Постановка проблеми. Для здійснення імітаційного експерименту використовується модель економіки, яка включає системи моделей виробництва (блок I) і споживання (блок II), при цьому параметри забезпечення збалансованості виступають як величини, що характеризують взаємозв'язок між окре-

мими блоками системи. Функціональна схема системи представлена на рис. 1.

В результаті роботи першого блоку визначаються величини валового випуску і обсяги виробничого споживання продукції різних галузей економіки. В якості екзогенних параметрів управління в цьому блоці використовуються галузеві коефіцієнти трудомісткості, темпи нагромадження і індекси оптових цін виробництва. Коефіцієнти трудомісткості залежать від фондоозброєності галузі, яка, в свою чергу, визначається капітальними вкладеннями, спрямованими в дану галузь.

У другому блоці екзогенними параметрами управління виступають ставки заробітної плати в різних галузях економіки і індекси роздрібних цін. На основі таких даних і розрахунку валового випуску здійснюється імітація розподілу доходів між різними групами населення, які відрізняються між собою величиною попиту.

Формування попиту для окремих груп населення відбувається за допомогою його оптимізації в групах з врахуванням їх бюджетних обмежень. На основі співставлення розрахункових даних попиту і даних про обсяг невиробничого споживання продукції кожної галузі здійснюється обчислення коригуючих показників збалансованості, які в певному розумінні служать характеристиками відповідності структур фонду кінцевого споживання і потреб груп населення в даних умовах. Коригуючий показник обчислюється для кожної групи продукції, яка виробляється даною галуззю. Значення цього показника буде більшим за одиницю у випадку, коли попит на дану продукцію перевищує її пропозицію, і навпаки, значення менше за одиницю свідчить, що пропозиція більша за попит. Вектор коригуючих показників одержують у результаті розрахунків у першому та другому блоках. У випадку, коли